

1.4.2 POLARTORSK

Foto: Thomas de Lange/Wenck

Sigurd Tjelmeland

sigurd.tjelmeland@imr.no

► Status og råd

Polartorskbestanden i Barentshavet er stor, truleg mellom 1,5 og 2 millionar tonn. Denne ressursen har ikkje vore fiska på av norske fiskarar sidan byrjinga av 1980-åra, og ikkje i nemnande grad sidan byrjinga av 1970-åra.

Ei akustisk mengdeberekning under økosystemtoktet i Barentshavet om hausten er den einaste undersøkinga Havforskningsinstituttet gjer av polartorsk. Det er for tida berre Russland som fiskar på

bestanden, og kvoten vert sett etter rådgjeving utarbeidd ved havforskningsinstituttet PINRO i Murmansk.

Det er uvisst om mengdeberekninga gjev eit godt bilete av bestandsstorleiken. Bestanden si geografiske avgrensing er lite kjent, og det er polartorsk lenger mot nord og aust enn det området som vert dekkja under toktet. Dessutan er ofte store deler av bestanden konsentrert på eit lite område aust i Barentshavet. Om ikkje dette området vert dekkja grundig, kan det gje opphav til store målefeil. Det var truleg noko slikt som skjedde i 2003, då bestanden vart målt til berre ein fjerdedel av storleiken året

før og etter. I 2007 vart bestanden målt til rundt 1,2 millionar tonn, som er vesentleg lågare enn nivået dei to føregåande åra (Figur 1.4.2.1).

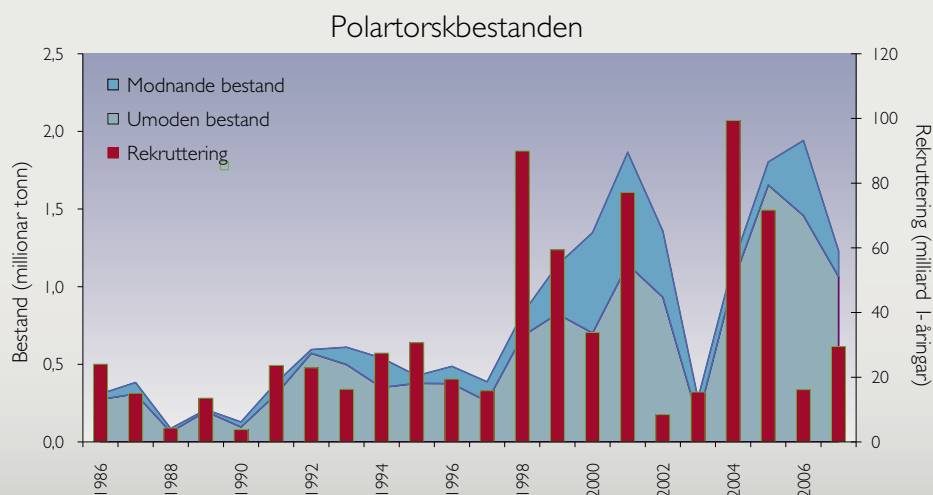
Fiskeri

Polartorsken vert fiska medan han er konsentrert under gytevandringa sørover langs kysten av Novaja Semlja seinhaustes. Totalfangsten på byrjinga av 1970-talet kom opp i 350 000 tonn, og den norske delen var då 15 000–20 000 tonn (Figur 1.4.2.2).

Figur 1.4.2.1

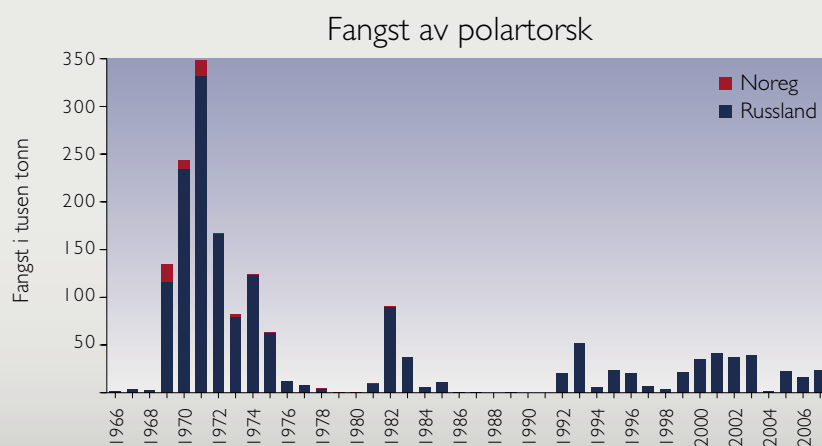
Utvikling av totalbestand for polartorsk (mørkt + lyst felt) målt om hausten. Rekruttering er målt som milliardar 1-åringar om hausten.

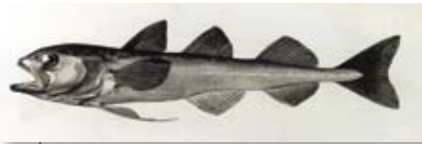
Development of the total stock (dark + light area) and spawning stock (dark area) of polar cod measured during autumn. Recruitment is measured as billions of one-year-olds during autumn.

Figur 1.4.2.2

Utvikling av rapporterte fangstar av polartorsk. Red part of bar shows Norwegian catch, and blue part Russian catch.

Polartorsk

Boreogadus saida

Familie: Torskfamilien Gadidae

Maks storleik: 25 cm og 100 gram

Levetid: Sjøldan meir enn 5 år

Leveområde: Polare strøk

Hovudgyteområde: Sørøst i

Barentshavet og aust av Svalbard

Gytetidspunkt: Desember–mars

Føde: Plankton

Særtrekk: Har "frostvæske" i kroppen

Nøkkeltal:

SISTE ÅRS KVOTE: 0

SISTE ÅRS FANGST: 0

SISTE ÅRS NORSKE FANGSTVERDI: 0

Polar Cod

The stock of polar cod in the Barents Sea is probably between 1.5 and 2 million tonnes. This estimate is uncertain, however, due to incomplete coverage of the stock. This resource has not been exploited to any noticeable degree since the early 1970s. The distribution area and the size of the stock are mapped by acoustic methods during an annual ecosystem survey in the autumn.

It is not clear whether polar cod found further north and east belong to the Barents Sea stock, which seems to spawn in two separate areas; east of the Spitsbergen Archipelago and in the southeastern regions of the Barents Sea. The polar cod plays an important role in the area. It feeds on zooplankton and is eaten by other fish, seals, whales and birds.

Fakta om bestanden

Polartorsken finst truleg i store deler av polhavet, i Barentshavet, ved Grønland og ved Canada. I Barentshavet har han mest tilhald ved Svalbard og i dei nordlege og austlege delane av havet. Om vinteren kan han òg treffast nærare norskekysten, og det synest å vera ein eigen liten bestand i Porsangerfjorden.

Polartorsken er ein pelagisk eller semipelagisk fisk, dvs. at han lever i dei frie vassmassane, men er oftast fordelt ned mot botnen, gjerne i svært tette konsentrasjonar. Han livnærer seg av planktonorganismar, men har ikkje gjellegitter slik t.d. sildefiskar har, så større plankton utgjør mesteparten av føda. Polartorsken er sjølv viktig føde for andre fiskeartar som torsk, sel, kval og sjøfugl, og utgjør saman med lodda ein viktig brikke i økosystemet i Barentshavet.

Som namnet seier er polartorsken ein kaldvassart, som trivst best nord for polarfronten. Han har "frostvæske" i kroppen og kan difor tola havvatn med temperaturar ned mot frysepunktet rundt $-1,8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Gytinga føregår om vinteren under isen, først og fremst i den sørøstlege delen av Barentshavet, men truleg òg aust av Svalbard. Det tek lang tid før dei frittflytande egga klekkar, men ut på sommaren og hausten er larvane spreidde over heile den austlege og nordlege delen av havet i tillegg til områda rundt Svalbard. Den kjønnsmodne delen av bestanden beitar nord og aust for polarfronten, men samlar seg i oktober–november og vandrar sørover langs vestkysten av Novaja Semlja til dei viktigaste gytefeltet i sørøst.

1.4.3 VÅGEHVAL

Nils Øien

nils.oien@imr.no

► Status og råd

Norge fastsetter kvoter for de bestandene av vågehval som vi fangster på ved hjelp av en forvaltningsprosedyre som er utviklet av vitenskapskomiteen i Den internasjonale hvalfangstkommissjonen (IWC). Langtidsmålet for forvaltningen er at bestanden skal styres mot et nivå på 60 % av den opprinnelige bestanden. Totalkvoten for 2008 er satt til 1052 dyr.

Vågehvalen er en art med et relativt langt livsløp og ventes derfor ikke å være utsatt for store svingninger i bestandsstørrelse og rekruttering over tidshorisonter kortere enn 5–10 år. Bestandsestimater basert på anerkjent metodikk er av nyere dato. Derfor har vi ikke grunnlag for å si så mye om trender. Derimot har vi fangststatistikk for så å si hele perioden for den moderne vågehvalfangsten, som startet på 1920-tal-

Foto: Kjell Arne Fagerheim

let. På grunnlag av denne statistikken er det beregnet at bestanden på begynnelsen av 1980-tallet var omkring 70 % av hva den var 30 år tidligere. Etter å ha stoppet vågehvalfangsten etter 1987-sesongen på grunn av sterk internasjonal kritikk, åpnet norske myndigheter igjen for kommersiell fangst i 1993 etter at de første bestandsberegningene for den nordøstatlantiske

I 2007 ble kun 597 dyr av totalkvoten på 1052 fanget.

In 2007, only 597 minke out of a total quota of 1052 were caught.